

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στο σχέδιο νόμου «Στρατηγική Αναπτυξιακή προοπτική των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και ρύθμιση ζητημάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες διατάξεις»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

A. ΓΕΝΙΚΑ

Το πρώτο μέρος του σχεδίου νόμου αποτελεί μια νομοθετική πρωτοβουλία του Υπουργείου Εσωτερικών για τη ρύθμιση ζητημάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, της ληξιαρχικής νομοθεσίας, του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας και ζητημάτων του ανθρώπινου δυναμικού της δημόσιας διοίκησης.

Οι προτεινόμενες διατάξεις του Κεφαλαίου Α', αξιοποιώντας είκοσι πέντε και πλέον έτη εμπειρίας από την εκτέλεση αναπτυξιακών προγραμμάτων, εισάγουν για πρώτη φορά από την ίδρυση των ΟΤΑ ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο αναπτυξιακής προοπτικής, το οποίο ευελπιστεί να αποτελέσει το σημείο αναφοράς στην τοπική ανάπτυξη. Με τις προτεινόμενες διατάξεις σκοπείται η μέγιστη απορρόφηση των χρηματοδοτούμενων και συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, μέσω των οποίων είναι δυνατή η υλοποίηση έργων υποδομής. Επί της ουσίας, εισάγονται ρηξικέλευθες διατάξεις για την εποπτεία, επίβλεψη και την εν γένει εκτέλεση των τεχνικών έργων, στο πλαίσιο που θέτει ο ν. 4412/2016 (Α' 147) και άνευ ουδεμίας παρέκκλισης από το υπερέχον ενωσιακό δίκαιο και προτείνεται ένα νέο σχήμα υποστήριξης των ΟΤΑ για την άσκηση των αρμοδιοτήτων των Υπηρεσιών Δόμησης και των Τεχνικών Υπηρεσιών των ΟΤΑ. Επίσης, για πρώτη φορά θεσμοθετείται συλλογικό όργανο για τη χάραξη συνεκτικών πολιτικών τοπικής ανάπτυξης, συμβουλευτικό προς τον Υπουργό Εσωτερικών.

Με τις διατάξεις του δεύτερου Κεφαλαίου επιχειρείται σημειακή επέμβαση στο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και εισάγονται καινοτόμα εργαλεία για την άσκηση των αρμοδιοτήτων των ΟΤΑ.

Περαιτέρω, με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Γ' εκσυγχρονίζεται η ληξιαρχική νομοθεσία και ευθυγραμμίζεται με την ψηφιακή πολιτική της χώρας, ώστε να μειωθούν στο ελάχιστο το διοικητικό βάρος και η ταλαιπωρία των πολιτών.

Επιπλέον, με τις προτεινόμενες διατάξεις του Κεφαλαίου Δ' επιχειρείται σημειακή επέμβαση στον Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας για επιτάχυνση των διαδικασιών απόδοσης της ιθαγένειας στους αιτούντες και αναδιαρθρώνεται η Γενική Γραμματεία Ιθαγένειας, με στόχο την βελτιστοποίηση των παρεχόμενων υπηρεσιών και την εύρυθμη λειτουργία της.

Τέλος, εξορθολογίζεται το νομικό πλαίσιο του Ενιαίου Συστήματος Κινητικότητας και το πλαίσιο επιλογής προϊσταμένων στη δημόσια διοίκηση. Περαιτέρω, τροποποιείται σημειακά

χρηστής διοίκησης. Επιπλέον και υπό την προϋπόθεση ότι δεν παρακωλύεται η πλήρης άσκηση των αιρετών τους καθηκόντων, δήμαρχοι, αντιδήμαρχοι και πρόεδροι δημοτικών συμβουλίων μπορούν να παρέχουν εθελοντικά τον απολύτως απαραίτητο σε ετήσια βάση αριθμό υπηρεσιών στην Υπηρεσία από την οποία προέρχονται, αποκλειστικά για λόγους διατήρησης της επαγγελματικής τους επάρκειας, όπως αυτή ορίζεται στις ειδικότερες διατάξεις της εθνικής και ενωσιακής νομοθεσίας. Για την εκτέλεση της υπηρεσίας, εφαρμόζονται αποκλειστικά οι διατάξεις που προβλέπονται από το οργανικό δίκαιο του Φορέα προς τον οποίο παρέχεται η υπηρεσία και κατά τη διάρκεια αυτής, ο αιρετός κωλύεται από την άσκηση των καθηκόντων του. Ρυθμίζονται θέματα αιρετών (αποδοχών και αδειών) και αναστέλλεται η ισχύς των διατάξεων του άρθρου 97Α του ν. 3852/2010 έως την 31^η 12.2023, με τις οποίες προβλέφθηκε η έκδοση προεδρικού διατάγματος στελέχωσης των Υπηρεσιών Δόμησης. Τέλος, αυξάνονται κατά δύο οι θεματικοί αντιπεριφερειάρχες, οι οποίοι ορίζονται δυνητικά από τον περιφερειάρχη, μεταξύ όλων των περιφερειακών συμβούλων, εφόσον κριθεί απαραίτητο για την αποτελεσματικότερη διοικητική λειτουργία των υπηρεσιών της οικείας Περιφέρειας.

Με το άρθρο 12 εισάγονται ρυθμίσεις διοικητικής λειτουργίας των ΟΤΑ. Αναδιατυπώνονται διατάξεις για την απόσπαση υπαλλήλων που έχουν εκλεγεί σε δημοτικά συμβούλια και δεν κατέλαβαν θέση ευθύνης και αναστέλλονται καθ' όλη τη διάρκεια της τρέχουσας δημοτικής και περιφερειακής περιόδου οι διατάξεις που προβλέπουν το δημοτικό και περιφερειακό δημοψήφισμα, εν όψει της τροποποίησης του θεσμικού πλαισίου. Καταργείται η υποχρεωτική πρόβλεψη στον οργανισμό εσωτερικής υπηρεσίας της θέσης του Γενικού Γραμματέα δήμου, ως θέση μετακλητή. Επιπλέον, ρυθμίζονται θέματα επαναληπτικών δημοτικών εκλογών. Τέλος, υπό το δεδομένο ότι η έγκριση του οικείου ή οικείων δημοτικών συμβουλίων, που προβλέπει ο ν. 1069/1980, επί αποφάσεων του διοικητικού συμβουλίου έकाστης Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης και Αποχέτευσης (ΔΕΥΑ), αφορά αποκλειστικά οικονομικά ζητήματα και ιδίως αυτό της τιμολόγησης των παρεχόμενων υπηρεσιών της, τα ζητήματα αυτά είναι σαφές ότι ανήκουν στο πεδίο αρμοδιοτήτων της οικονομικής επιτροπής. Περαιτέρω, η οικονομική επιτροπή είναι πιο ευέλικτη ως συλλογικό όργανο και ως τούτου επιταχύνονται οι σχετικές διαδικασίες και καθίσταται αποτελεσματικότερη η οικονομική λειτουργία των δήμων και ιδίως των επιχειρήσεων. Τέλος υπενθυμίζεται ότι, η νομιμότητα των αποφάσεων ψήφισης των προϋπολογισμών των ΔΕΥΑ, καθώς και κάθε τροποποίηση τους, στις οποίες έχει αποτυπωθεί και η τιμολογιακή τους πολιτική, ελέγχεται σήμερα υποχρεωτικά από την κατά τόπο αρμόδια Αποκεντρωμένη Διοίκηση. Τέλος, για λόγους ευθυγράμμισης με τα ασυμβίβαστα του Κώδικα Δικηγόρων, το άρθρο 13 του ν. 4312/2014 (Α' 260) καταργείται. Επίσης, καταργούνται διατάξεις του άρθρου 16 του ν. 4483/2017, οι οποίες είναι αντίθετες με τη φύση των Αναπτυξιακών Οργανισμών, όπως επαναοριοθετούνται με το παρόν.

Τέλος, με τις προτεινόμενες διατάξεις μετονομάζεται η κοινότητα Λίμνης της δημοτικής ενότητας Δελβινακίου του δήμου Πωγωνίου του νομού Ιωαννίνων σε κοινότητα Ζαραβίνας και επανέρχεται η αρχική ονομασία της περιοχής, η οποία άλλαξε με την περίπτωση 98 του από 12.3.1928 Προεδρικού Διατάγματος (Α' 81), στο πλαίσιο μιας γενικότερης εξέτασης των τοπωνυμίων που δεν είχαν ελληνική γλωσσική ρίζα ή προέλευση. Ωστόσο, οι λόγοι ονοματοδοσίας μίας περιοχής δεν μπορεί να στηρίζονται αμιγώς σε γλωσσολογικά κριτήρια, αλλά κυρίως η Πολιτεία οφείλει να εξετάζει ιστορικούς, κοινωνικούς και λαογραφικούς

λόγους, οι οποίοι επιβάλλουν το τοπωνύμιο. Άλλωστε, η γενικευμένη μετονομασία οικισμών και κοινοτήτων στις αρχές του προηγούμενου αιώνα και ο εξελληνισμός ονομάτων με τουρκική, σλαβική ή αρβανίτικη προέλευση, εξυπηρετούσε ανάγκες εθνικές σε μία ταραχώδη ιστορικά περίοδο που το ελληνικό κράτος προσπαθούσε να παγιώσει τα εθνικά του σύνορα και την κυριαρχία επί των εδαφών του.

Με το άρθρο 13 ρυθμίζονται θέματα για τις εκτός έδρας κινήσεις των αιρετών της αυτοδιοίκησης. Είναι κοινή παραδοχή πως οι υπηρεσιακές ανάγκες μετακίνησης των αιρετών δεν δύναται να αντιμετωπιστούν από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, το οποίο επεβλήθη οριζοντίως για λόγους δημοσιονομικής συμμόρφωσης και υπό καθεστώς εποπτείας. Με τις προτεινόμενες διατάξεις, εισάγεται πρόβλεψη για την έκδοση κοινής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, για καθ' υπέρβαση ημέρες εκτός έδρας κίνησης δημάρχων, περιφερειαρχών και αιρετών που συμμετέχουν στα συλλογικά όργανα των ΠΕΔ, ΚΕΔΕ και ΕΝΠΕ, λόγω της πολυπλοκότητας και της πολυπληθούς συγκρότησης των συλλογικών αυτών οργάνων.

Με το άρθρο 14 ρυθμίζονται επείγοντα θέματα για τη συμμόρφωση της Ελληνικής Δημοκρατίας προς το κεκτημένο Schengen (ν. 2514/1997, Α' 140) και την πλήρη εφαρμογή των Κανονισμών (ΕΕ) 2008/767, 2016/339 και 2017/2225 για τη χρήση του συστήματος εισόδου – εξόδου. Παρά το γεγονός ότι κατεπείγοντες λόγοι δημοσίου συμφέροντος θα μπορούσαν να προβληθούν, οι προτεινόμενες διατάξεις ευθυγραμμίζονται πλήρως προς το ευρωπαϊκό δίκαιο και δεν εισάγουν παρεκκλίσεις από τον ν. 4412/2016. Με το πλέγμα διατάξεων που εισάγεται, προβλέπονται η άσκηση της γενικής αρμοδιότητας, οι προδιαγραφές, η εκτέλεση και ο έλεγχος των εργασιών, απαγκιστρωμένα από γραφειοκρατικές αγκυλώσεις που αποτέλεσαν επί σειρά ετών τη δικαιολογητική βάση για την απραξία στο ζήτημα της συμμόρφωσης προς το υπερέχον ευρωπαϊκό δίκαιο.

Με το άρθρο 15 προστίθενται στο ρυθμιστικό πεδίο της διάταξης του άρθρου 14 του ν. 4585/2018 (Α' 216) και οι βρεφικοί και παιδικοί σταθμοί καθώς και οι ιεροί ναοί, ώστε να καταστεί ευχερής η χρήση δημοτικών οικοπέδων για την ανέγερσή τους.

Με το άρθρο 16 εκσυγχρονίζεται το θεσμικό πλαίσιο για τις υπαίθριες διαφημίσεις και απαλείφονται παρωχημένες και όλως ανεδαφικές διατάξεις, εντός του πλαισίου που έχουν θέσει οι διατάξεις του Συντάγματος (άρθρο 28 παρ. 1), η από 8.11.1968 Σύμβαση της Βιέννης (άρθρο 4), ο Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας, καθώς και η νομολογία του Αρείου Πάγου και του ΣτΕ. Επιπλέον, εισάγονται καινοτόμες ρυθμίσεις ως προς τις προδιαγραφές των νέων διαφημιστικών πλαισίων και ορίζεται ότι τα φωτιζόμενα ή φωτεινά διαφημιστικά πλαίσια, στα οποία η προβολή των διαφημιστικών μηνυμάτων πραγματοποιείται μέσω οθονών οπίσθιου φωτισμού, πέραν των προδιαγραφών που ορίζονται με τις εξουσιοδοτικές αποφάσεις του ν. 2946/2001 (Α' 224), πρέπει να έχουν υποχρεωτικά:

- α. δυνατότητα επικοινωνίας έκτακτης ανάγκης μέσω πλήκτρου (112 ή Ελληνική Αστυνομία),
- β. δυνατότητα προβολής μηνυμάτων πολιτικής προστασίας,
- γ. δυνατότητα προβολής μηνυμάτων εξαφάνισης παιδιών και ηλικιωμένων,
- δ. δυνατότητα διαμοιρασμού ασύρματου δικτύου (hot spot wi-fi).